

Cairt-Rolla Phort Láirge 1373



An áit ina bhfuil an réad seo le feiceáil

Músaem na Meánaoiseanna, Músaem Sheoda Phort Láirge, An Triantán Lochlannach, Port Láirge.
Clliceáil anseo chun tuilleadh eolais a fháil

Cuir cuairt ar an músaem in áirithe

Déan teagmháil leis an músaem

NAISC CHURACLAIM

Stair

Sraith:	Scéal
Aonad Sraithe:	Scéalta faoi shaol daoine a mhair san am atá caite
Sraith:	An saol, an tsochaí, an obair agus an cultúr san am atá caite
Aonad Sraithe:	An Saol in Éirinn in aimsir na Normannach

Amharc-Ealaíona

Sraith:	Líníocht; péint agus dath; priontaí; fabraic agus snáithín
Aonad Sraithe:	Líníochtaí a dhéanamh; péintéireacht; priontaí a dhéanamh; nithe a chruthú as fabraic agus as snáithín; breathnú agus freagairt

Gaeilge

Sraith:	Teanga labhartha; scríbhneoireacht
Aonad Sraithe:	Mothúcháin agus samhlaíocht a fhorbairt trí theanga

Drámaíocht

Sraith:	Drámaíocht trína scrúdaítear mothúcháin, eolas agus smaointe, rud as a leanann tuiscint
Aonad Sraithe:	Comhoibriú agus cumarsáid le linn dráma a chumadh

ACMHAINNÍ

- Rollaí páipéir ar comhfad.
- Ábhair éagsúla ealaíne - aon cheann/gach ceann díobh seo a leanas: pinn luaidhe, gualach, prionta, ábhar, péinteanna, fabraic, snáithín, seanirisí etc.

CUSPÓIRÍ

- Plé a dhéanamh faoi ábharthacht agus faoi thábhacht chairt-rolla Phort Láirge.
- Tú féin a chur in ionad na ndaoine a mhair an tráth sin.
- Aitheantas a thabhairt do na naisc idir saol na ndaoine an tráth sin agus saol na ndaoine sa lá atá inniu ann.

MEASÚNACHT

Cairt KWL
 Gníomhaíocht ghrúpa
 Scríbhneoireacht chruthaitheach
 Drámaíocht

DIFREÁIL

Gníomhaíocht ghrúpa
 Drámaíocht

CEACHT

- Ullmhaíonn na daltaí cairt KWL faoi na Normannaigh
- Cuir pictiúr de chairt-rolla Phort Láirge ar taispeáint.

Léigh scéal chairt-rolla Phort Láirge

Moltar go n-éistean na leanaí gan an téacs a fheiceáil ar an scáileán, rud is féidir leo a dhéanamh níos déanaí.

Plé

- Cén fáth go raibh Port Láirge ina cathair thábhachtach?
- Cén fáth go raibh Port Láirge míshásta le Ros Mhic Thriúin?
- Cén fáth gur thug an grúpa as Port Láirge an chairt chuig an rí?
- Cén cineál pictiúir a bhí ann ar an gcairt?
- Cad a bhí chomh neamhghnách sin faoi na pictiúir sin?
- Dar leat, conas a mhothaigh an rí nuair a chonaic sé an chairt?
- Dar leat, conas a mhothaigh an grúpa as Port Láirge nuair a chonaic siad freagairt an rí?
- Dar leat, cad a rinne siad nuair a d'fhill siad abhaile?
- An dóigh leat go bhfuil athrú mór tagtha ar dhaoine ó bhí an tráth sin ann?
- An éireodh le rud den chineál sin sa lá atá inniu ann? Cén fáth go n-éireodh/nach n-éireodh?

Gníomhaíocht

Measúnacht

(D'fheadfadh sé gur ghá an ghníomhaíocht a leathadh thar roinnt ceachtanna.)

- Roinntear an rang ina ghrúpaí. Déanann na grúpaí pleanáil dá gcairt féin agus dearann siad agus déanann siad an chairt. Déanann an rang ar fad an phleanáil roimh ré.
- Baineann an chairt leis an rang.
- Beidh fad áirithe ag na cairteacha go léir (d'fheadfadh 4 m a bheith rófhada!)
- Beidh pictiúir ina leirítear gneithe den rang san áireamh sa chairt. Samplaí:
 - Radharc den seomra ranga
 - portráid den mhúinteoir/phríomhoide
 - pictiúr de gach duine sa rang
- Beidh ról ag gach dalta in ullmhú na bpictiúr don chairt. Is féidir pictiúir a phéinteáil nó a sceitseáil, nó iad a dhéanamh as priontaí, nó colláis a dhéanamh etc.
- Déantar cur i láthair faoi na cairteacha go léir os comhair an mhúinteora agus/nó phríomhoide na scoile (agus an chuid eile den rang).
- Nuair atá rolla-chairt á cur i láthair os comhair an mhúinteora, faigheann gach duine den ghrúpa lena mbaineann deis chun píosa cainte a dhéanamh.

Mar mhalairt air sin, d'fhéadfaí cairt a bhainfeadh le baile mór/ceantar áitiúil a ullmhú.

Cairt KWL

Measúnacht

- Críochnaíonn na daltaí an chairt nuair atá an obair ar fad ar chairt Phort Láirge déanta.

CEACHTANNA BREISE

Scribhneoireacht chruthaitheach

Measúnacht

- Iontráil sa dialann: Is tusa Éadbhard III. Scríobh iontráil i do dhialann faoi theacht an ghrúpa as Port Láirge.
- Iontráil sa dialann: Is tusa duine den ghrúpa as Port Láirge. Scríobh iontráil sa dialann faoin lá ar chuir tú an chairt i láthair an rí.

Drámaíocht – diancheistiú

Measúnacht

Difreáil

- Tugtar ról Éadbhard III do dhalta. Glacann an dalta sin le ceisteanna. Cuireann na daltaí eile ceisteanna ar Éadbhard faoin lá ar bhuail sé leis an ngrúpa as Port Láirge.

Drámaíocht – fráma reoite

Measúnacht

Difreáil

- Roinn an rang ina ghrúpaí agus tabhair radharc amháin díobh seo a leanas do gach grúpa ar leith:
 1. Cuireann an grúpa an chairt i láthair an rí
 2. Labhraíonn an rí leis an ngrúpa ina dhiaidh sin.
 3. Déanann an grúpa a bhealach amach as an gcaisleán tar éis an chur i láthair.
- Ní mór do gach grúpa fráma reoite (íomhá shocair) a chruthú chun na hócáidí sin a léiriú.
- Tugtar buille beag do ghualainn daoine chun iad a athbheochan le míniú a thabhairt faoi cad atá ag tarlú agus faoi conas a mhothaíonn siad etc.

Réada a chuireann na daltaí ar fáil

- Iarr ar na daltaí réada atá tábhachtach ina stair theaghlaigh féin a thabhairt isteach leo.
 - A. Déan físeán de na daltaí agus iad ag caint faoina réad.
 - B. Cruthaigh fóta-scéal trí úsáid a bhaint as réada na ndaltaí. Tá naisc le fáil thíos le háiteanna ina bhfaighfear mínithe ar fhóta-scéal agus ar bhlagáil. Labhraíonn na daltaí faoi na híomhánna ina bhfeictear iad féin agus an réad. Téigh ó dhalta go dalta. Beidh gach dalta sa rang le feiceáil agus le cloisteáil sa chur i láthair.

Seirbhís Forbartha Gairmiúla do Mhúinteoirí: [Conas úsáid a bhaint as fóta-scéal](#)

[Conas do fhóta-scéal a bhlagáil](#)

Cuirtear A nó B ar fáil ar láithreán gréasáin na scoile.

Stair áitiúil

- An bhfuil réad is díol spéise ann i gceantar na scoile?